

# ENAKOPRAVNOST

## EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

CLEVELAND, OHIO, MONDAY, (PONDELJEK) DECEMBER 14, 1936.

Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio

Oglasi v tem listu so uspešni

STEVILKA (NUMBER) 294

The Oldest Slovene Daily in Ohio  
Best Advertising Medium

VOLUME XIX. — LETO XIX.

### PRVI KORAK V AMERIŠKO MIROVNO ZVEZO

Združene države, Argentini, Braziliji in druge ameriške republike so podpisale prvo mirovno pogodbo.

Buenos Aires. — Mirovno prizadevanje zastopnikov ameriških republik, ki so zbrani na mirovni konferenci v Buenos Airesu, katero je otvoril predsednik Zdr. držav Roosevelt, v petek pokazalo prvi sad, ko Zdr. države, Argentina in Brazilija podpisale pogodbo, da bodo med seboj posvetovali, da se bo pridružil temu združenju tudi vsi drugi ameriški republiki, kadar bi prišlo med njimi katerimi koli izmed prizadevanj držav do kakega nesporazuma. Kmalu nato so se pridružile novi mirovni zvezi tudi druge ameriške republike, med njimi Mehika, Guatemala in Nicaragua. Opazovalci so bili mnenja, da se bo pridružilo temu združenju vseh 21 ameriških republik, kakor bi šel dogovor pred organizacijski odsek konferenc v možnost obstoja, da ga bo konferenca jutri potrdila.

Mirovni načrt, katerega so podpisale omenjene države, dopolnjuje ustanovitve posebnega pogodbenega sistema za slučaj, ko pride do nesporazumov ali sporov med posameznimi ameriški republikami. V takem primeru bi se vlade prizadetih republik obrnile na vlade ostalih držav in sledilo bi skupno razpletanje, kako izravnati spore brez zatekanja v skrajne ukrepe — v prelom diplomatskih odnosov ali v vojno. Republikanski dogovor ne brani izvrševati obveznosti napram tej organizaciji.

Prvi predlog za ameriško razsodilo po vzorcu svetovnega razsodila v Hagu pa nima mnogo pristašev in bo najbrž pogosto opustil. Pogajanja za mednarodni mirovni in nevtralnostni združeni združbo napredujejo. Vse mirovne konferenčnemu podpisu je bilo naročeno, da se priporoči za reduciranje obveznosti zidov.

#### Dva pogreba

Pogreb pokojnega Štefana Ličiča se bo vršil jutri dopoldne ob 10-15 iz Grdinovega zavoda na 10-15 iz Grdinovega zavoda v V. Vidu. Pogreb Jacka Kmetiča pa se bo vršil jutri popoldne ob dveh iz istega zavoda na 10-15 iz Grdinovega zavoda. Pogreb pokojnega Štefana Ličiča se bo vršil jutri dopoldne ob 10-15 iz Grdinovega zavoda v V. Vidu. Pogreb Jacka Kmetiča pa se bo vršil jutri popoldne ob dveh iz istega zavoda na 10-15 iz Grdinovega zavoda.

#### Direktorij SDD

Članje ne bo seje direktorija SDD na Waterloo Rd. iz nujnih razlogov je bila seja predložena za jutri zvečer, kar naj člani direktorija vpoštevajo. — Tajnik V. Coff.

#### Šolski učencev umetniške šole

Šolski učencev umetniške šole na Waterloo Rd. iz nujnih razlogov je bila seja predložena za jutri zvečer, kar naj člani direktorija vpoštevajo. — Tajnik V. Coff.

### Pošteno in ob pravem času povedano!

Ne naprednjaki, temveč peščica srboritežev med slovenskimi duhovniki v Ameriki, je glavni razdiralni faktor med ameriški Slovenci!

Pod naslovom "Ciganska taktika nasprotnikov" prinaša "Prosveta" z dne 9. dec. uredniški članek, v katerem ugotavlja — kar sicer vsi vemo — da je glavni netilec sovraštva med ameriški Slovenci peščica megalomanskih srboritežev v duhovskih suknjah, ki bi radi zajahali ves naš priseljeni narod, kakor sta Mussolini in Hitler zajahala italijanski in nemški narod. Članek je krepak odgovor našim skupnim nasprotnikom, da boljše ga ne bi mogli mi dati. Zato ga v celoti ponatiskujemo. Glasi se:

Odkar obstoji SNPJ, odkar se napredni element slovenskega delavstva v Ameriki udejstvuje samostojno, to je ločeno od cerkve, je SNPJ z naprednim elementom vred v neprestanem konfliktu z našimi klerikalci. Ves ta čas — z majhnimi presledki — vodijo klerikalci ofenzive proti nam in nas napadajo pod preteklo, da se "branijo pred nami".

Ta njihova taktika — taktika cigana, ki je vedno nedolžen in v čigar oče je tat oni, ki mu hoče odvzeti ukradeno blago — je že stara in univerzalna. Bojevitva duhovščina, zlasti redovna, je bila vedno v "obrambi"; vsi njeni napadi, vse njene grozovitosti in teror nad nasprotniki, ki se niti braniti niso mogli, so bili zakrinski kot "bramba". To se vrši še danes. Videli smo to v Avstriji, kjer je klerikalna vlada zversko napadla in uničila socialistično upravo na Dunaju pod krinko "obrambe", danes pa vidimo, kako se katoliška duhovščina po vsem svetu trudi, da prikaže fašistične napadalec v Španiji kot "brantelje reda in zakona", poštene španske delavce in kmete pa slika kot "krvooločne komunistične napadalec".

Ofenzivni izbruh proti Pro-

### LIKVIDACIJA VOJNIH DOLGOV

PARIZ. — Francoska poslanska zbornica, ki je pred štirimi leti vrгла Herriotovo vlado, ker je želela poravnati svoje vojne obveznosti napram Združenim državam, je zdaj menda pripravljena govoriti o likvidaciji francoskega vojnega dolga Ameriki. Seveda pa želi, da bi se odplačila precej znižalo. Premijer Blum je predlagal, da v ta namen pošlje v Združene države, kot novega francoskega poslanika, Georga Bonnetta, da bo vodil zadevna pogajanja z Washingtonom.

### Koncert mladinskega zbora SDD

Včeraj popoldne se je vršil v Delavskem domu na Waterloo Rd. koncert mladinskega zbora, ki je bil organiziran pod okriljem domovega direktorija in katerega vodi znani pevovodja Mr. Louis Seme. Spored je obsegal začetni in zaključni nastop celoletnega zbora, vmes pa so bili proizvajani dueti, solospjevi itd. Vseh točk je bilo preveč, da bi jih mogli posamič omenjati, pa tudi zapomniti si jih nismo, ker ni bilo tiskanega programa, lahko pa rečemo, da je bil koncert pester in bogat in v splošnem dobro proizvajan. Zbor je pokazal, da je dobro izvežban, da mu ne manjka dinamike in da zna obvladati višje in nižje glasovne lege. Njegovemu učitelju Šemetu je treba dati priznanje, da se je pošteno potrudil z mladimi pevci ter jih dobro izvežbal. Tudi mali solisti so se večinoma dobro odrezali, Hribarjev fantek pa je s svojim nastopom izžval opazko. "Bolj ko je majhen, bolj je korajžen".

Občinstvu je koncert, če sodimo po silnem aplavzu, s katerim so bili pevci po slehernem nastopu priklani nazaj, zelo ugajal. Med odmori je dobro igrala mladinska godba, kateri ne vemo imena, vemo le, da sta zraven tudi Slezkova fanta, Stalner in Eddie. Poset je bil dober, lahko bi bil pa še boljši.

### Uradniki dr. Carniola Tent, 1288 TM za leto 1937

Joseph Babnik predsednik; Joseph Susnik podpredsednik; J. Tavčar tajnik, Felix Strumbelj blagajnik; Ivan Babnik zapisnikar; Frank Kovač in August Komar reditelja; Nadzorniki so Anton Zupan, Vinko Klemenčič in Joseph Drobnič. Bolnizorni odbor: Matt Kern in Frank Znidarski; zastopnika za Klub društev SND Vinko Klemenčič in Felix Strumbelj; zastopnik za konferenco SND A. Novak; zastopnik za konferenco SDD Viktor Klinc; zastopnik za delniško sejo Slov. zadr. zveze, Viktor Klinc.

### "Zavedni sosedje"

Članom in članicam društva "Zavedni sosedje" št. 158 SNPJ naznanjam, da se bo vršila letna seja 15. decembra ob 7. zvečer v Slovenskem društvenem domu na Recher Ave. Volilo se bo odbor za prihodnje leto.

### Smrtna kosa

Sinoči je umrl Mrs. Lucille Kramer, 410 East 147 St., danes zjutraj, pa Mrs. Lucija Ule 16016 Saranac Rd. Pogrebe ima v oskrbi Svetkov pogrebni zavod. Podrobnosti poročamo jutri.

### Nemčiji ne diši sporazum glede Španije

Njen odgovor na angleško-francosko mirovno prizadevanje se glasi, da "dvomi," da bo iz te moke kaj kruha. — Madriška fronta mirna.

BERLIN. — Nemška vlada je sinoči odgovorila na angleško-francoski predlog, da bi se začelo izvajati strogo nevtralnost napram Španiji, da "dvomi, da se bo doseglo zaželjene cilje pod obstoječimi razmerji." Dasi nemška nota vsebuje precej lepih besed z ozirom na mirovna prizadevanja Londona in Pariza, pa je v jedru vidna zavrnitev angleško-francoskega predloga, ki je bil predložen vsem vodilnim državam v Evropi. Nemški odgovor poudarja, da je Nemčija priznala vlado upornika Franca, s čemer je pokazala, da ne smatra ljudske vlade za zmožno in reprezentativno in da se Nemčija ne more pomiriti z "elementi, ki nasprotujejo nacionalistični vladi", to je fašistično-vojaški junta generala Franca. Nemčija pa je pripravljena razmisliti o "praktičnih predlogih za pomirjenje Španije," dostavlja nemška nota. Obenem pa poudarja, da se mora razmisliti o "direktnem" in "indirektnem" vmešavanju v špansko civilno vojno posamič. To pomeni, da je treba preprečiti ne samo pošiljanje vojnih potrebščin v Španijo, temveč tudi odhajanje prostovoljcev tja.

MADRID. — Vojno ministerstvo je danes objavilo poročilo, da so vladni letalci zbili na tla rebelno letalo "Bela golobica", o katerem je rečeno, da ga je vodil polkovnik Ramon Franco, brat poveljnika fašističnih sil gen. Franca. Eden član posadke rebelnega letala je bil pri tem ubit, dočim so ostali ušli. Usoda polkovnika Franca ni znana.

Madridu je te dni začelo primanjkovati kuriva in gospodinjstvo so začele razbijati pohištvo, da z njim kurijo peči, kajti mraz je postal zelo običen. Bitka za Madrid je v zastoju. Grmenje "Felipa", velikega vladnega topa pri Rosalesu, in pokanje šrapnel okrog poslopja madridske telefonske centrale, so edina znamenja, da boj še traja. Vse druge vojaške aktivnosti okrog Madrida so v zastoju. Vlade oblasti imajo težave z begunci z dežele, ki še vedno prihajajo v Madrid, in za katere manjka prostora. V mestu je še vedno okrog 300 tisoč žensk in otrok, katerih še niso mogli spraviti iz mesta, ker primanjkuje vozil. Fašistično mirovanje je dalo podlago za domnevo, da bodo nemara opustili direktne napade ter skušali mesto izstradati. To se seveda zgolj domneve, katere lahko vsak čas ovrežejo fašisti z nadaljnimi naskoki.

### Za spremembo volilnega sistema

WASHINGTON. — Kongresnik Clarence Lea iz Californije in senator George Norris iz Nebraska se pripravljata, da predložita kongresu resolucijo za amandiranje ustave, katere cilj bo sprememba ameriškega predsedniške volilnega sistema, da se odpravi silno vrzel med ljudskimi in elektoralnimi glasovi. Roosevelt je namreč dobil v novembru 27.750.000 (približno) in 523 elektoralnih glasov, dočim je Landon s svojimi 16.700.000 dobil samo osem elektoralnih glasov. Lea predlaga, da bi se to spremenilo, da bi vsak predsedniški kandidat dobil elektoralne glasove na podlagi vseh zanj oddanih glasov (če bi bili imeli tak sistem novembra, bi bil dobil Landon najmanj 150 elektoralnih glasov). Poleg tega njegov načrt odpravlja volitve predsednika v kongresu (ako nobeden kandidat ne dobi predpisanega večine), ker določa, da se proglasi za izvoljenega kandidata, ki dobi največ elektoralnih glasov izmed vseh kandidatov.

### Smrtna kosa

V soboto zvečer je preminul v mestni bolnišnici rojak Louis Novinc v starosti 76 let. Doma je bil iz vasi Veliki Lipovec, fara Ajdovec pri Žužemberku na Dolenjskem, od koder je prišel v Ameriko leta 1898. V Detroitu zapušta hčer Mary Intihar, ki je bila poprej v Clevelandu, tukaj zapušta brata Felixa in sestro Carolino Kmet, v stari domovini pa sestro Roso Legan. Stanoval je pri snahi Cecilia Novinc na 732 E. 163 St. Pogreb se bo vršil v sredo zjutraj ob 8:30 iz Svetkovega pogrebnega zavoda na 478 East 152 St. v cerkvi Marije Vnebovzete in na pokopališče St. Paul.

### Darovi za šole SND

Šivalni klub Slovenskih žena, je daroval \$5.00 za šole SND. — Iskrena hvala za velikodušen dar! — Prosvetni odsek SND.

### Kitajski rebeli ujeli diktatorja

Vojaštvo v glavnem mestu province Shensi, kateremu poveljuje pregnani bivši diktator Mandžurije Čang-su Liang, se je uprlo in vzelo generala Kajška v ujetništvo.

Japonci dolže Sovjetsko Rusijo, da ima svoje prste vmes pri uporu proti Kajšku.

NANKING, Kina, 14. dec. — Ko se je v soboto mudil kitajski diktator Čang Kajšek v glavnem mestu province Shensi Sian Fu, se je nenadoma uprlo vojaštvo, kateremu poveljuje bivši mandžurski diktator Čang-su Liang, katerega so Japonci pred leti pognali iz Mandžurije, in Kajšek je postal njihov ujetnik. Usoda načelnika kitajske osrednje vlade ni znana, toda finančni minister dr. H. H. Kung je dobil od bivšega mandžurskega diktatorja brzojavko, ki jamči za Kajškovo varnost. Sodi se, da je do upora privedla nezadovoljnost s Kajškom, ker noče začeti vojne z Japonsko. Nankingška vlada se je danes začela pogajati z uporniki, da bi izpustili njenega načelnika, v zameno pa bi dobili druge vladne uradnike za talce.

### UBIL VLOMILCA

ELYRIA, O. — Matt Gardner lastnik gasolinke postaje blizu Elyrije, je včeraj zgodaj zjutraj presenetil štiri clevelandске mladeniče, ki so vlomili v njegovo postajo, ustrelil enega izmed njih, ostale pa ujel in poklical šerifa, ki jih je zaprl. Gardnerjeva krogla je zadela 18-letnega Nicka Germana, ki leži zdaj v kritičnem stanju v bolnišnici v Elyriji.

### Tatinski zapeljivec

Julia Nagy je šele 18 let stara, a ima že bridke izkušnje v ljubezni. Pred tremi leti se je seznanila z danes 19-letnim Johnom Colluro, vnela se je ljubezen in oglasila se je pri nji štorljka. Nekaj mesecev poprej je prinesel "poročno dovoljenje" napisano v hebrejščini, potem pa jo je odvedel k nekemu pridigarju, ki ju je "poročil". Pozneje je zvedela, da je bila poroka zgolj groba šala. Potem je šel on nekam za delom in ko se je vrnil, je dejal, da je imel sitnosti s policijo in da rabi sto dolarjev za odvetnika. Julia je vzela iz materinega kovčka \$105 ter mu jih dala. To je bilo v aprilu. V avgustu pa so štirje moški vlomili v Nagyjev dom, vse prebrskali, zlasti omenjeni kovček, nato pa odnesli obleke njenega otroka, menda v domnevi, da je bil denar zašit v njih. Sum je padel na Johna, ki se zdaj nahaja v zaporu, obtožen, da je zapeljal Julijo. Če bo spoznan za krivega, ga čaka zaporna kazen od enega do treh let.

### Revež umrl

V petek je umrl v mestni bolnišnici Louis Gnidovec, ki je "pečlaril" na naslovu 1321 E. 53 St. Rojak Frank Mrvar ga je obiskal v četrtek ter ga našel v mrzli sobi na tleh popolnoma izžupanega. Mrvar je nato stopil k sosedni gostilničarki Mrs. Novak, ki mu je pomagala dobiti prostor za siromašnega Gnidovca v mestni bolnišnici, kamor so ga prepeljali in kjer je naslednji dan izdihnil. Pokojni je bil star okrog 65 let. Bil je doma iz vasi Bingo vrh; od koder se je priženil v Žužemberk. V Ameriko je prišel približno pred 30. leti. Njegovi prijatelji so prošeni, da se oglasijo v Grdinovem pogrebem zavodu, kjer leži njegovo truplo, da se uredi glede pogreba. Pokojni je bil član Gnidovecove družine, iz katere so prišli trije duhovniki.

### Stariši "Slavčkov"

V torek, 15. decembra se vrši letna seja mladinskega pevskega zbora "Slavčki" v navadnih prostorih S. N. Doma, pričetek ob 7:30 zvečer. Vabljeni so vsi stariši pevčev. Volitev odbornikov in druge važne zadeve kot tudi predpriprave za mladanski koncert bodo na dnevnem redu seje. — Joseph Trebec, predsednik.

### Smrtna kosa

Sinoči je umrl Mrs. Lucille Kramer, 410 East 147 St., danes zjutraj, pa Mrs. Lucija Ule 16016 Saranac Rd. Pogrebe ima v oskrbi Svetkov pogrebni zavod. Podrobnosti poročamo jutri.

### Smrtna kosa

Sinoči je umrl Mrs. Lucille Kramer, 410 East 147 St., danes zjutraj, pa Mrs. Lucija Ule 16016 Saranac Rd. Pogrebe ima v oskrbi Svetkov pogrebni zavod. Podrobnosti poročamo jutri.

### Smrtna kosa

Sinoči je umrl Mrs. Lucille Kramer, 410 East 147 St., danes zjutraj, pa Mrs. Lucija Ule 16016 Saranac Rd. Pogrebe ima v oskrbi Svetkov pogrebni zavod. Podrobnosti poročamo jutri.

### Smrtna kosa

Sinoči je umrl Mrs. Lucille Kramer, 410 East 147 St., danes zjutraj, pa Mrs. Lucija Ule 16016 Saranac Rd. Pogrebe ima v oskrbi Svetkov pogrebni zavod. Podrobnosti poročamo jutri.

Sinoči je umrl Mrs. Lucille Kramer, 410 East 147 St., danes zjutraj, pa Mrs. Lucija Ule 16016 Saranac Rd. Pogrebe ima v oskrbi Svetkov pogrebni zavod. Podrobnosti poročamo jutri.



ENAKOPRAVNOST

Owned and Published by THE AMERICAN JUGOSLAV PTG. & PUB. CO. VATRO J. GRILL, President 6231 ST. CLAIR AVE.—HENDERSON 5311—5312 Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

UREDNIKOV PRIVATNI KOTIČEK

ANGLEŠKA KOMEDIJA s kraljem Edwardom in njegovo ljubljeno Simpsonovo je srečno zaključena. Moralistični politični lisjak Baldwin in škofje angličanske cerkve so zmagali, Edward pa se je iznebil zoprne službe kraljevske lutke, katero kažejo svetu, češ, to je simbol britanskega imperija. Mislim, da je ne bo posebno pogrešal. Nič več mu ne bo treba paradirati kot nagačen ptič. In če mu je Simpsonova res tako strašno pri srcu, da ne more prestajati brez nje, jo bo zdaj lahko vzeli v živel z njo do konca svojih dni.

ZA SODBO o tej komediji, v kateri vidijo nekateri tragedijo, je še prezgodaj. Nihče si ni še prav na jasnem, za kaj se je prav za prav šlo. Mnenja se križajo da le kaj. Ti hvalijo Baldwina, češ, britanski imperij je rešil pred katastrofo, ker nikakor ne gre, da bi sedel na prestolu tako kompromitiran kralj; drugi zopet obžalujejo Edwarda, češ, da je postal žrtev političnih spletk in hinavščine itd.

ANGLEŠKI LABORITI so to prejkone videli, zato se niso dali zavesti, da bi šli za Edwarda po kostanj v žerjavico. Ni dvoma, da se je pritikalo nanje, da bi to storili, a so ostali trezni in hladni napram takim željam Edwardovih simpatičarjev. Pridobiti bi s tem ne mogli nič, lahko pa bi izgubili. Saj je vse eno, kdo je kralj, dokler Angleži mislijo, da morajo imeti ta okrasek. Čemu se torej razburjati?

BALDWIN bi bil možak, če bi bil tako odločen in neizprosni proti Mussoliniju v etijopski zadevi in proti Mussoliniju in Hitlerju v zadevi vmešavanja v španske notranje boje, kakor je bil proti svojem kralju zaradi Simpsonove! Pa ni bil. Bolj klaverno se ni mogel izkazati, kakor se je — proti Mussoliniju in Hitlerju. S svojim cinčanjem, neodločnostjo in bojazljivostjo je pomagal Mussoliniju do etijopske zmage ter njemu in Hitlerju dal poguma, da sta se takoj po izbruhu španske civilne vojne dejansko vmešala vanjo.

ZDAJ BOMO spet lahko kaj slišali o Buenos Airesu in Španiji, ki sta bila pretekli teden potisnjena čisto v kot zaradi te preštantne kraljevske komedije. Iz tega razloga pozdravljam zaključek te afere z vso njeno komiko, tragično, hinavščino itd. Zadnje čase bi bil namreč skoro oslepel, tako sem moral stikati za španskimi novicami, a jih še ni bilo mogoče najti.

UREDNIKOVA POŠTA

Volitve za nove davke

Kadar evropski diktatorji potrebujejo denar za nove "igrice" bogu Marsu, enostavno diktirajo svojem do mozga izsesanemu ljudstvu nove davke. Nihče jih ne vpraša, če hočejo plačati ali ne. Pri nas v Ameriki je pa vse drugače. Mi smo "demokraciji", in te naše "demokracije" si ne damo odvzeti, niti v davčnem vprašanju. Kadar naš "očec" župan potrebuje nove pare, (in potrebuje jih vsake kvatre) da potolaži — svoje lačenpurgarje, ali za povišane plače naših mestnih "očancev", (kateri so si sami zvišali plače za borih \$38.000 na leto), razpiše nove volitve za nove davke na posestva, da sami odločimo, če hočemo plačati ali ne!

Človek bi ne znal nič proti temu, če bi o tem glasovali samo tisti volilci, ki plačujejo zemljiške davke. Toda navadno se nažene na voliče cele roje takih ljudi, ki nimajo nobenega stika s tem davkom. Na tak način nalagajo hišnim posestnikom nova bremena, in demokracija je rešena.

Jaz mislim, da bi ne bilo napačno, če bi nekoliko pogledali, zakaj podpirajo razne kapitalistične ustanove predlog za nove davke in kako se isti plačujejo.

Zemljišče Cuyahoga okraja je razdeljeno v 383.402 parcel ali lotov. Od 174.989 parcel se redno plačujejo davki; od ostalih 208.423 parcel, so lastniki zaostali s plačevanjem. (Delinquent) Njih dolg pri okrajni blagajni znaša \$82.423,600. Mogoče to kdo misli, da so ti ljudje, ki nečejo dati "cesarju kar je cesarjčevga", priprosti delaveci, ki slučajno lastujejo skromne domove, kateri so bili v krizi najbolj prizadeti. Kaj se? Skoraj izključno sami bogataši in kapitalisti. Ne dolgo tega, je neki tukašnji list objavil imena vseh tistih, ki dolgujejo na davkih. Med temi imeni boste našli vse clevelandske banke brez izjeme. Browing Comp., Klaiman Realty Co., (katera lastuje na tisoče lotov) tovarnarje in korporacije, lastnike velikih apartament poslopij, visoke politike, imena sodnikov, državnih in okrajnih funkcionarjev, kateri vlečejo masne plače na račun davkoplačevalcev.

Rojaki, glasujmo proti vsem davkom. Napravimo enkrat konec temu večnemu raketirstvu na male davkoplačevalce. Ako g. Burton in g. Zangerle ne moreta izhajati, naj prvo iztirjata zaostale davke, potem šele naj pride pred ljudstvo.

Davkoplačevalci Članstvu društva št. 27 SDZ

Članstvo gori imenovanega društva, se opozarja na sklep novembarske redne seje, da se za ta mesec vrši seja TRETJE NEDELJE namesto tretji torkot običajno, in to iz razloga, da se da vsem prilikno, da pride na sejo, tudi tisti, ki imate večne izgovore, da ne morete na sejo. Tisti tudi, ki drugače delate po noči.

Torej ste prošeni, da pridete prihodnjo nedeljo to je 20. t. m. gotovo na sejo. Seja se vrši točno ob 1:30 popoldne v društveni dvorani kot navadno. Da je letna seja važna, ni potrebno posebno poudarjati. Zato naj bo slehernega člana in članice dolžnost, da se vsaj letne seje udeležijo in se tako izvoli dober dru-

štveni odbor ter začrta smernice društva za bodoče leto. Sklepe je tudi bil, da boste vsi člani obveščeni potom dopisnic, da ne bo izgovora, da niste vedeli za spremembo. Torej na svidenje na letni seji! Z bratskim pozdravom J. F. Durn, tajnik

Sklepi demokratičnih klubov

Na seji centralnega odbora slovenskih demokratičnih klubov 32. warda, se je sklenilo glede izrednih volitev, ki se vršijo 15. decembra, sledeče: da se voli proti spremembi mestnega čarterja, ker s spremembo čarterja ne bomo mi kot narod nič na boljšem, najbrž na slabšem. Da se voli proti novim davkom za mesto Cleveland. Več ko bo imela uprava denarja, več ga bo po nepotrebnem potrošila in davki bodo skozi to večji. Sklenjeno, da se voli za nove okrajne davke, ki so namenjeni v podporo potrebnim ljudem. Odbor opominja vse volilce 32. warda, da se udeležijo teh volitev ter izražajo svoje mnenje. Ne pustite, da vam bodo drugi zapravljali vaš denar. Centralni odbor slovenskih demokratičnih klubov 32. warda.

IZ PRIMORJA

Elektrifikacija železnice v Julijski krajini. — Iz Rima poročajo, da bo železniška uprava konec tega meseca zopet predala promet nekaj železniških prog, ki so bile elektrificirane. Italijanska država polaga veliko pozornost na to, da se ta obmejna pokrajina popolnoma elektrificira. Tako je bila že lani 28. oktobra izročena prometu nova elektrificirana proga Videm-Tribiž, letos dne 21. aprila je bila elektrificirana proga Videm-Gorica-Trst ter proga Cerivanjan-Bivio-San Polo. Prihodnji torkot, dne 28. oktobra pa bodo predane prometu zopet nove važne proge, ki so bile v zadnjih mesecih elektrificirane, oziroma bodo dokončno urejene še tekot zime do spomladi. S temi deli bo elektrificirana vsa proga iz Postojne do reke čez št. Peter na Krasu. Tako bo prihodnji torkot uradna otvoritev proge Bivio Galleria-Postojna, Bivio Viadotto-Bivio Galleria ter št. Peter na Krasu-Reka. V aprilu prihodnjega leta pa bodo končane proge Divača-St. Peter na Krasu, do prihodnjega julija proga Divača-Postojna in do avgusta proga št. Peter na Krasu-Reka.

Električno silo za te nove proge daje državna elektrarna Societa Adriatica di Electricita v Nove, odkoder grede močni daljnovidni od 130.000 voltov deloma za trbiško progo, deloma pa bodo služili programu od št. Petra na Krasu do Opatije in Matulje. Ostale proge bodo dobivale električno pogonsko silo od podpostaje v Opčinah, odkoder jo bodo daljnovidno razposilali na označene proge. Ves elektrifikacijski načrt je dosegal stal 35 milijonov lir in so delavci delali vsega skupaj okrog 76.000 dni.

V zvezi s temi elektrifikacijskimi načrti je treba omeniti tudi velika vodovodna dela na Soči, kjer gradijo na spodnjem toku velika obzidja, da ustje Soče regulirajo, a kjer nameravajo istočasno zgraditi tudi jezove, ki bodo služili na nove državne elektrarne, ki naj pomagajo pri elektrifikaciji Julijske pokrajine.

Kobarid ima novo občinsko upravo. Goriški prefekt je imenoval nove člance kobaridskega

Uredništvo "Enakopravnost" v veselijem pričeka dopise naročnikov, kar pa ne pomeni, da se strinja z izjavami ali trditvami dopisnikov. Uredništvo pove svoje mnenje o vsem na drugem mestu, v prvi vrsti v uredniški koloni. Rokopisov se ne vrča.

SKRAT



K Cankarjevi epizodi Predolgo Ivan Cankar naš potikal po Klevelandu se v garaž je temi, otožno taval je v praznoti nemi, očem sveta preskrbno se umikal.

Strašno strupeno srd je slepi sikal, z močmi je ogenj svaje netil vsemi, stezaje jezik le z nameni zlemi ljudem je zmešal glavo, um zanikal. Se Baraga zaeno z Indijanci huduje tam v kulture našem vrti, kak to, da mu miru ne dajo Kranjci.

kak to, da preko groba hladne smrti duha ljubezni rovtarji, gorjanci oskrunjuje v nevednosti razprti. Anton Antonov, New York

POSTENO IN OB PRAVEM ČASU POVEDANO! (Dalje s 1. strani)

sveti, naši jednoti in vsemu našemu gibanju v zadnjih dvajsetih, tridesetih letih so delo okrog pol tučata duhovnikov. V Ameriki je čez sta slovenskih župnikov, toda ogromna večina teh se javno ne briga za nas — in mi se ne brigamo za njih, kar nam lahko sami potrdijo. Toda, kjer je med njimi pol tučata sbroritežev, ki neprenehoma izzivajo, hujskajo in spletkarijo, so konflikti neizogibni, kajti naši listi ne bi bili vredni, da izhajajo, če bi molčali na vse tiste zlobnosti in podlosti.

Naši čitatelji so gotovo že opazili protislovja, v katero se franciškanski in ostali sbroriteži vsak čas zamotajo v svojem motoviljenju. Nprestanost se norčujejo, kako smo zanič, kako malo nas je in da nič ne štejemo in nič ne zmoremo, v isti sapi pa pozivajo svoje pristaše, naj za božjo voljo podpirajo njihove časopise in druge ustanove in dajejo, dajejo, dajejo denar, da se utrdijo zoper nevarnost, ki jim preti od nas! Malo nas je in kljub temu smo močni! Zanič smo in vzlic temu smo nevarni! Njihov čikaški organ živi le od "nevarnosti slovenskih brezvercev in rdečkarjev".

Se nekaj primerov njihove doslednosti. V tej številki Prosvete odgovarja br. gl. tajnik SNPJ neki naši članici v Klevelandu, ki se — nahujskana od klerikalne mašine — norčuje v A. D. iz naših aktivnih članov in odbornikov. Ta članica pravi, da smo jo "kupili", ampak "prodati" se ne da — njen mož je pa le dobro izkoristil SNPJ, ko je izvelkel iz nje čez \$700 več kot je vplačal! In s tem ce menda še ponaša. Članica najbrže ne ve, da je v pravilih SNPJ točka, po kateri je obrekovanje jednote in članov v drugih listih kaznjivo dejanje.

Prosveta se nikoli ne briga za Slovesno žensko zvezo in njeno delo, kljub temu se glasilo te zveze vsake kvatre briga za Prosvento, namreč "se brani" pred nami. Ta "bramba" je jo, temveč za resno znanstveno delo, ki je zadnjič pisal v glasilu duševne motnje izginile ne samo SZZ, da so Slovenci "stoodstot-začasno, temveč trajno. Sedaj hočejo dognati, za katere bolezni je ta preprosta "operativna" sploh primerna. Zdi se, da gre za učinke in zvezi z notranjo sekrecijo.

Predpotopni zmaji

Kadar govorimo o najstarejših dobah zemlje, nam lebdita pred očmi vsem dvoštvari: pragozd, iz katerega so nastali premogovni skladi, in silni zmaji, ki so nekdo obljudevali našo zemljo. Seveda pa ve malo, razen poklenih učenjakov, povedati kaj natančnejšega o teh zmajih, ki niso bili nikoli posebno popularni.

Ljudje splošno mislijo, da so zavri zdavnno izumrli in da nimajo za naše čase nobenega pomena več.

To naziranje je zmotno. Resnica je narveč ta, da doživljajo danes nekakšno novo dobo "evetenja." Samo na naših hladnih evropskih tleh so izginili za vedno. Izginili so zato, ker so se razmere, v katerih so lahko živeli, popolnoma spremenile. Vse te živali so kakor njih sorodnice kače, kuščarice in želve ljubiteljice toplote, zato je brez nadaljnega umevno, da so se umaknile v vroče dežele, ko je bilo vroče dobe za našo celino konec.

V tropskih deželah so se zavri velikani ohranili še dolgo, v Južni Ameriki celo do dobe, ko se je začelo razvijati človeštvo. V Patagoniji so našli ostanke ogromnih zmajev se skupaj z ostanki predpotopnih parkljarjev in opic. Samo izjemne prilike so mogle nestvore spraviti s površja zemlje. Vidi se, da jih je velik del pokončal glad.

Tem velikanskim roparjem niso več dostovali majhni griljaji v podobi uročjenih sesalec in ptic. Razen tega so bile te manjše živali dosti inteligentnejše od zmajev, znale so se prilapiziti o pravem času do njihovih gnezd in požreti zmajska jajca. Vsekakor pa človeški rod tudi v Južni Ameriki ni videl več živih orjaških zavrov razen krokodilov, ki so, kakor znano, pravi dediči zmajske dobe. Indoavstralski krokodili dosežejo v dolžino tudi do deset metrov in krodilili iz Ganga so s šestimi metri še pravi grozotni zmaji. Tudi med živim živalstvom imamo torej zmaje, ki ne zaostajajo mnogo za predpotopnimi. V Indiji je živela še v času, ko je tja prišel človek, vrsta krokodilov, ki so zrasli v dolžino 18 metrov. Celotno med največjim nestvorji, kar jih je bilo kdaj na zemlji, bi se mogli ti velikani torej brez sramu pokazati.

Ali je torej izključeno, da bi bil človek še s svojimi očmi gledal orjaške nestvore, o katerih govore neštete pripovedke po vsem svetu?

To ni izključeno. Le najbolj grozotnih in največjih med njimi ni videl nikoli živih, niti orjaških živečih letalnih strojev, niti velikih premikačev se klad mesa in živali v vitostih oklepi.

Vse te živali so izumrle že v zemeljskem srednjem veku, ostavile niso nobenih potomcev in nimajo zato tudi nobene možnosti, da bi se še kdaj pojavile na svetu ali celo v Evropi, kar je teoretično še vedno mogoče. Za rod krokodilov in luskaških kuščarjev, ki bi se mogli preseliti iz Indije in Amerike na našo celino, če bi se ta spet spremenila v tropsko celino. Nekateri učenjaki so mnenja, da bo Evropa v daljni bodočnosti tudi v resnici postala spet tropska zemlja.

Orjaški letiči zmaj, največja leteca žival, kar jih je bilo kdaj na zemlji, ni bil v mišji deželah nikoli udomačen. Domovina mu je bila Severna Amerika. Največje se živelo ptice, kakor kondorji, abatrosi in škričarji, ki imajo do tri metre in celo štiri metre krilne razpetine, bi se pred njimi lahko skrivali, kajti orjak je meril v razpetim krili več nego osem metrov. Njegov "mezinec" bi je nosil letalno mrežo, je bil pet in pol krat tako velik kakor človeško udelehtje. Zato pa je imela žival votle kosti, namesto zob vinast ptičji kljun in na dva metra dolgi viastvi košen greben kakor krono. Grozotnega ni pač mogla biti na zunaj nobena žival. Ti velikani je bil gotovo tudi eden najpopulnejših letalnih strojev, kar jih je ustvarila narava. Vso njegovo fantastiko si lahko razložimo s tehničnega zrelišča. Votle kosti so manjšale njegovo težo, košen greben pa mu je iz istega razloga tanek kakor papir. Zato je iz istega razloga, če pomislimo, da je rabil kot krmilna naprava. Neznatno trup in orjaški prsti izdajajo dovsršenje drhalno letalo, kajti kot takšno si moramo za mišljati to leteco žival.

Vendar so bili tudi ti letiči velikani pri tlikavi napram atlantozavru in diplokozozu. Ti so dosegli v dolžino štirideset do petdeset metrov, v višino pa tudi devet metrov. Koliko je dvonadstropnih hiš, ki niso višje, o teh velikanih je nekdo zelo nazorno povedal, da so bili kiti na stonovih nogah in z glavo povodnega konja.

IVERI V ljubezni izgube neumni srce, pametni pa se glavo.



### Cankarjeva vera

Ce verjame ali ne Ivan Cankar je izvršil svoj največji čin s tem, da je umrl, kajti takrat se je "spreobrnil" in "spravil z Bogom", vsled česar zasluži, da se ga slavi in časti in celo spomenikov je postal vreden. Tako so odločili naši klerikalci, ki so mojstri v teh zadevah, in kdor ne verjame, bo pogubljen.

Prosimo vas, nikar se ne smeje, kajti stvar je resna, in resnim stvarim se spodobni ljudje ne smejejo. To je posel za otroke in bebee, katerih srca in lobanje še ni prešinilo veliko spoznanje, s katerim so vodniki našega malega, zato pa tem bolj milega in vernega naroda, tako dobro založeni, da zlasti v bridkih in skušnjav polnih urah z njim temu sicer vrlemu, ampak zmotam podvrženemu narodu na kolovozu življenja lahko na pomoč priskočijo.

Se vedno vas prosimo, da se nikar ne smeje, kajti Cankarjeva vera je postala sporno jačilo velikega krega, ki zadnje čas stresa ameriško Slovenijo prav do njenih temeljev. Ni važno, prijatelji, kaj je Cankar pisal, ali če je sploh kdaj kaj napisal, kajti pisunov je imel naš, nesravnno mali in neobgljeni narod—Bogu bodi potoženo!—zadosti in preveč, posebno tahi, ki so zastrupljali dušo njegovo s svojimi brezbožnimi povesi. Tudi ni važno, če je Cankar gojil kake misli razven klerikalizemskih, s katerimi je ponekod ime svojega naroda preko njegovih ozkih meja, in če je zati teh misli vse življenje nosil neki križ dejanskega uboštva svetohlinskega preziranja od tih, ki so si lastili voditeljstvo nad narodom.

Vse to, prijatelji, ni prav nič važno. Važno je, če je Cankar bil vero, pa ne kakršnokolišni vero, temveč takšno vero, ki ima tolsti gospod fajnov, njegov mežnar in njegova hčerkica. That is the question!

Nam se je vedno zdelo, da ni Cankar svoje vere nikoli skričal, temveč da jo je vse svoje življenje precej razločno izpovedoval. Zdelo se nam je vedno, celo sedaj, ko nam so ga nabobozni ljudje "spreobrnil", da smo sumimo, da je bila Cankarjeva globoka vera tista opančna sila, ki ga je navdihovala in krepila na njegovi trdi poti, da je ustvarjal umetnost neprekosljive lepote ter drugo za drugo dajal narodu, ki ga ni razumel in čigar želji so mu vse do dneva, njegov veliki duh zapustil njegovo strpinčeno telo, izkazoval svojo hvaležnost s tem, da ponizovali njegovo življensko

žrtve ter ga krstili za brezverca in brezdomovinca.

Cankarjeva vera ni bila nikoli nobena skrivnost. Le lopovi in pobeljeni grobovi si morejo dovoliti tako nesramnost, da si držnejo brbljati o njegovi neveri in "spreobračanju." Cankar je bil umetnik—umetnik tako velik in tako globok, kot ga pred njim še ni rodila slovenska mati, in zato, ker je bil velik umetnik, ni moglo biti drugače, da je bilo vse njegovo življensko delo eno samo silno kopnenje po lepoti, popolnosti, pravici—ena sama strastna in vse žrtve prezirajoča molitev k Bogu.

Mar ni bil Cankar tisti, ki je v "Hlapcih" drhali, ki ga je psovala, da "župnika napada" in da "Boga preklinja", odgovoril, da on ni prišel, da bi komu jemal "vero v Boga, ki je pamet na svet poslal"? Mar ni bil Cankar tisti, ki je z gnjevom, ki ga je sposoben le človek globoke in vseobjemajoče vere, udaril po ljudeh, "ki se vsedejo za mizo, zatajijo Boga, in pravijo, da so srečni"? In mar ni bil Cankar tisti, iz čigar strtega srca se v "Hlapcu Jerneju", potem ko je le-ta zaman iskal pravice pri posvetni oblasti in se v poslednjem upu zateče še k župniku, izvije bolesten klic: "Razsodite! Tisto besedo recite, ki sem čakal nanjo toliko grenkih dni: ali je pravica, ali je ni—ali je Bog, ali ni Boga?" Da, in Cankar je bil tudi tisti, ki je "v letih strahote 1914-1917", komu je bilo pisanje "skoro telesna muka", kakor je sam napisal v začetku "Podob iz sanj", vzkliknil, in je "planilo iz globočine" njegovega "umirajočega srca": "Mati! Domovina! Bog!"

Mož, ki je izpovedoval svojo vero na tak način, mož ki je takrat, ko je bil njegov narod na križ pribit, hotel biti ves z njim, in je celo njegove grehe in zablode sprejel za svoje, da bi olajšal njegovo strašno breme, tak mož ni rabil "spreobračanja", njemu se ni bilo treba "spravljati z Bogom". Ljudje, ki kaj takega trdijo, so popolni hebeci ali pa neizmerno zlobni. Oni sami so tisti, ki rabijo izpreobrnitve, zanje je čas, da se spravijo z Bogom, da ne bodo v spodniko ljudem, ki si iskreno prizadevajo, da bi razumeli poslanico velikega iskaleca lepote in resnice, in ne v sramoto božjemu solneču, čigar žarki jih obsevajo.

—V.J.G.  
"Napredek"

Pristopajte k Cankarjevi ustanovi in naročajte se na "Cankarjev glasnik". Pokažite, da naprednjaki ne znamo samo govoriti, temveč tudi ustvarjati. Kadar se za nekaj zavezujemo! Pokažimo, da smo še krepki in čili in se ne mislimo še podati reakciji!

### POSTENO IN OB PRAVEM ČASU POVEDANO!

(Dolje z 2. strani)

smo katoliški, toda od naših devetih centralnih organizacij je samo ena resnično katoliška! Vsa ta zlobna, napadalna "bramba" naših klerikalnih srboritežev se bo sama ubila, kakor se je vselej v preteklosti. Vzlic vsem histeričnim napadom v listih in nešetim intrigam v zaledjih — ustmena propaganda — smo se v teku let osvobodili njih vpliva, ustanovili smo svoje organizacije in publikacije in na podpornem polju ter v aparatu izobrazbe smo jih že davno prerاسli.

Potrebno pa je, da od časa do časa seznamimo naše člane in čitatelje z njih sleparskimi metodami. Med nami je še mnogo takih, ki ne poznajo klerikalcev in njihovih sleparij; čas je, da jih spoznajo in jim obrnejo hrbet.

Na drugi strani pa moramo neprestano utrjevati naše postojanke. Naš boj, ki je veliko bolj defenziven kot ofenziven, se vrši v znamenju izobrazbe, kulture, poljudne znanosti in svobode kritiziranja. To je naše edino orožje. Na prihodnji konvenciji SNPJ si moramo ojačiti to orožje z novim sistemom svobodomiselnost-delavske šole za našo mladino.

### Zahvala

V dolžnost si tšjeva se zahvaliti najinim mnogim prijateljem za presenečenje ki so ga nama priredili za najino 25 letnico zakonskega življenja na 31. oktobra v Turkovi dvorani. Hvala najinima sinovoma John in Leo, ki sta se to izmislila. Hvala Mr. in Mrs. Vrh ker so nas, tako na zvižajo za enkrat potegnili s pretvezo, da bo imela njena hčerka Stefi party, ker bo stara 20 let. Mrs. Vrh mi še prinese dva dni predno bi se moral vršiti party vse kar se potrebuje za 2 kekse, da naj jih jaz pripravim, ker ona nima časa in tudi hčerka ne sme vedeti, da se zanjo dela. Seveda jaz sem ji z veseljem ustregla. Drugi dan se je naš sin John precej doma držal, kar ni njegova navada. In še darilo je kupil in lepo zavil. Potem tudi jaz zavijem darilo, ker je bil čas za iti. Ko pa pridemo v dvorano so bili že vsi veseli in dobre volje. Kar nasenkrat so bili vsi okoli naju in zaupjejo enoglasno "surprise". Stefi Urh nam pripne šopke in nama vsi želijo še nadaljnih 25 let življenja.

Kako se človek počuti v takem slučaju ni mogoče popisati in povedati. Hvala Mr. in Mrs. desti truda predno so vse povabile.

Hvala vama ker ste vse tako okusno pripravile, da je bilo vsega dovolj. Hvala Mrs. Rasinovič in Mrs. Čermelj ker so pomagale v kuhinji. Hvala Miss Stefi Vrh in Miss Pauline Plemell ker so nosile na mizo. Hvala natakarjem Mr. Aučin, Mrs. Vrh in Mr. Vadnal. Hvala tudi našemu gostilničarju Antonu Novaku ker nas je še enkrat poročil.

Prisrčna hvala gre vsem skupaj: Mr. in Mrs. Anton Aučin, Mr. in Mrs. Joe Vrh, Sr., Mr. in Mrs. Anton Novak, Greenwood Ave., Mr. in Mrs. Louis Trent, Mr. in Mrs. Frank Fatur, Mr. in Mrs. Joe Tomšič, Mr. in Mrs. John Godina, Mr. in Mrs. Joe Čermelj, Mr. in Mrs. Anton Dolgan, Mr. in Mrs. Louis Pibovec, Mr. in Mrs. Frank Milavec, Mr. in Mrs. Andrej Gerl, Mr. in Mrs. Anton Rotar, Mr. in Mrs. John Bartel, Mr. in Mrs. John Lekson, Mr. in Mrs. Joe Mauser, Mr. in Mrs. Anton Godina, Mrs. Antonia Rosinovic, Mrs. Rose Carič, Mr. in Mrs. Anton Mršnik, Mr. in Mrs. Joe Vrh, Jr., Mr. in Mrs. John Šorc, Mr. in Mrs. John Kalinšek, Mr. in Mrs. Snajder, Mr. in Mrs. Nace Hočvar, Mr. in Mrs. Anton No-

vak, Mr. in Mrs. Anton Možina, Mr. in Mrs. Rebec, Mr. in Mrs. Nace Fatur, Mr. in Mrs. Joe Samsa, Mr. John Jurček, Mr. in Mrs. Sacerich, Mr. in Mrs. Andrej Sosič, Mr. in Mrs. Joe Demojzes, Mr. in Mrs. Ant. Vadnal, Mr. in Mrs. Anton Benič, Mr. in Mrs. Frank Barbič, Mr. in Mrs. Anton Jerkič, Mr. in Mrs. Joe Jerse, Mr. in Mrs. John Copič, Mr. Pete Dragan, Mr. in Mrs. John Zaman, Mr. in Mrs. John Mršnik, Mr. in Mrs. Stanley Racker, Mr. in Mrs. Angle, Mr. in Mrs. Kračar, Mr. in Mrs. M. Turk, Mr. in Mrs. Kirani, Mr. in Mrs. John Gerl, Mr. Lud-

Hvala vsem za dar katerega ste nam podarili. Vedno se bova spominjala na vas. V enakem slučaju vam bova z veseljem povrnila. Ako se je kako ime pomotoma izpustilo se ravno tako zahvaliva.

Mr. in Mrs. Oshaben

## Društveni KOLEDAR

19. decembra, sobota — Mladinski zbor SDD koncert v SDD.
19. decembra, sobota — Workers Alliance, Plesna veselica v spodnji dvorani SND.
20. decembra, nedelja — Pevski zbor "Slovan" priredi svoj prvi koncert in ples v S. D. D., Waterloo Rd.
20. decembra, nedelja — Prosvetni Klub SND. Božičnica Slov. Mlad. Sole v Avditoriju Slov. Nar. Doma.
25. decembra, petek — Socijalistični klub št. 49 ples v S. D. D., Waterloo Rd.
31. decembra — Društvo "Delavec" SNPJ priredi plesno zabavo v Jugoslovanskem Del. Domu na West 130 in McGowan.
31. decembra, četrtek — Plesno veselico priredi pevsko društvo "Jadran" v SDD na Waterloo Rd.
31. decembra, četrtek — Silvestrov večer ženski odsek SND v avditoriju SND.
31. decembra, Silvestrov večer Društvo Vipavski Raj, št. 312 SNPJ priredi Zabavni večer v Slovenskem Domu na Holmes Ave.

### JANUARY 1937

1. januarja — 10-letnica Slov. D. Doma.
1. januarja, petek — Junior League SDZ. Ples v avditoriju SND.
2. januarja, sobota — Društvo "Napredne Slovenke" 137 S. N. P. J. Plesna veselica v Avditoriju SND.
9. januarja, sobota — Ples s prosto večerjo priredi Slovenska Zadrudna zveza v Slovenskem Društ. Domu na Recher Avenue.
9. januarja, sobota — Društvo "Zuzemberk", Plesna veselica v spodnji dvorani SND.
9. januarja, sobota — Ples priredi Inter-Lodge Liga v Slo-

### Soba s hrano

se odda na Lucknow Ave. — Naslov se poizve v upravi tega lista.

### Ženska za gospodinstvo

Zeli se dobiti starejšo žensko za lahko gospodinstvo delo. — Vprašajte na 7508 St. Clair Ave.

### Prasiči naprodaj

Kdor želi lepe mlade prasiče do 6 tednov stare za speči, ali pa večje teške do 600 funtov, jih lahko dobi pri nas. — Joe Ceglar, North Perry, Ohio.

**\$5.85** Eno pot v udobnih vozovih do

**CHICAGO**  
\$9.65 St. Louis—\$3.70 Buffalo  
\$8.95 Saranton—\$10.30 New York

Pokličite MAin 9000  
**NICKEL RATE ROAD**

- dvorani Sachsenheim, 7001 Denison Ave.
30. jan. sobota — Društvo Cleveland št. 126 SNPJ Proslava 25-letnice v avditoriju S. N. Doma.
31. januarja, nedelja — "Carniola Tent" 1288 Maccabees, — Proslava 25-letnice v avditoriju Slov. Nar. Doma.

### FEBRUAR

6. februarja, sobota — Društvo "France Prešeren" 17 SDZ. Plesna veselica v Avditoriju Slov. Nar. Doma.
6. februarja, sobota. — Gospodinjski Kdub Slovenskega Doma priredi Maškeradno veselico v Slovenskem Domu na Holmes Ave.
7. februarja, nedelja — Dramsko društvo "Ivan Cankar", predstava v avditoriju SND.
13. februarja, sobota — Ženski odsek SND. Plesna veselica v avditoriju S. N. D.
14. februarja, nedelja — Cankarjeva Ustanova, plesna veselica in prireditev v avditoriju SND.

21. februarja, nedelja — Slovenski Sokol, javna telovadba v avditoriju SND.
28. februarja, nedelja — Dramsko društvo "Abrašević", — predstava v avditoriju SND.

### MARC

7. marca, nedelja — Louis Belle, Koncert v avditoriju SND.
14. marca, nedelja — Soc. Zarja in Soc. stranka. Prireditev v avditoriju SND.
21. marca, nedelja — Jugoslovanski Pasijski Klub, pasijonska predstava v avditoriju Slov. Nar. Doma.
28. marca, nedelja — Prosvetni ni klub SND Mladinska predstava v Avditoriju SND.

### APRIL

3. aprila, sobota — 23rd Ward Democratic Club, Ples v avditoriju SND.
3. aprila, sobota. — Plesno veselico priredi društvo "Brooklyn", št. 135, SNPJ v Sachsenheim dvorani na 7001 Denison Ave.
4. aprila, nedelja — "Carniola Tent", predstava v avditoriju SND.



ZA BOŽIČNA DARILA.—Predno greste kam drugam, pridite k nam, ter si ogledajte našo veliko zalogo vsakovrstnih stvari, primernih za celo družino. Imamo tudi lepe igrače za otroke.

**ANTON GUBANC**  
16725 Waterloo Road  
Imamo lepe darila za vas  
Veselo božično praznike in srečno Novo leto želimo vsem!

**ONLY IN NORGE DO YOU GET THE PLUS VALUE OF ROLLATOR REFRIGERATION**

Part of the plus value in Norge is the plus cold-making power of the Rollator. It is able to make more cold than you'll ever need, is simple in construction, smooth in operation, uses hardly any current, is almost everlasting. By actual test, the Rollator improves with use.

The extreme efficiency and dependableness of the Rollator is the basis of saving in both food and refrigeration. Rollator Refrigeration enables Norge owners to save up to \$11 a month.

**THE ROLLATOR...**  
Smooth, easy, rolling power provides more cold — and less current.



**SEE THE NORGE BEFORE YOU BUY**

ONLY IN THE NORGE WASHER DO YOU GET THE PLUS VALUE OF Autobuilt TRANSMISSION

When you buy a new washer, you expect it to give you years of quiet, dependable, trouble-free service.

But do you realize that, from the standpoint of dependable performance, the most important part of a washer is the part you never see? It's the transmission. And only the Norge washer has the "Autobuilt" transmission, with its system of "take-up points" which makes the Norge truly a lasting washer.

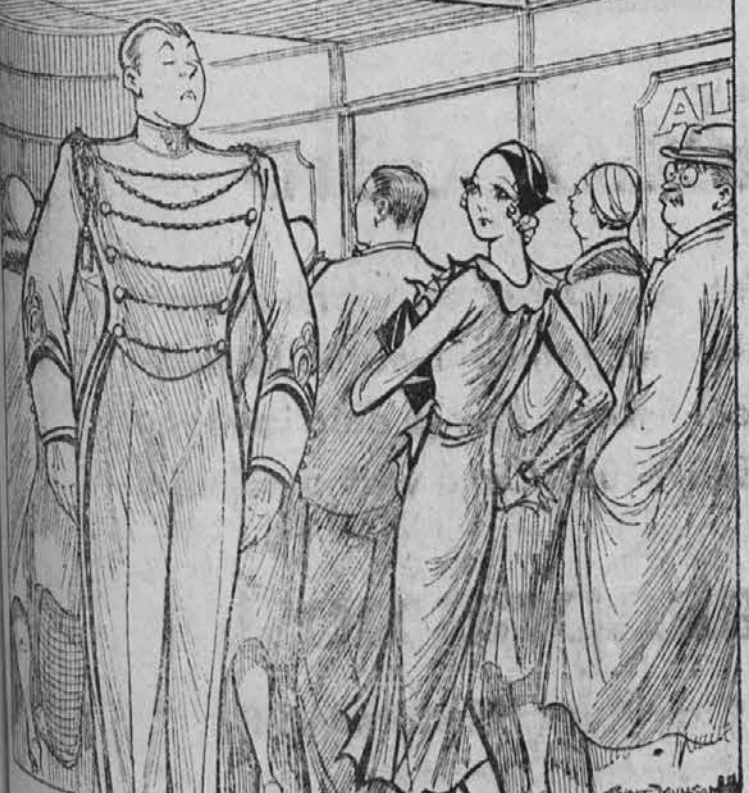
(Model 50-F Washer with Pump Illustration) 30-2772-1

**SUPERIOR HOME SUPPLY**  
6401-05 Superior Ave.

**NORGE**

### LIFE'S BYWAYS

Bubbles says: I IMAGINE THAT NAPOLEON, AT THE VERY HEIGHT OF HIS CAREER, FELT ALMOST AS IMPORTANT AS THE HEAD USHER IN OUR LOCAL MOVIE PALACE!



Sold by Druggists Use **WILDONA** Tablets Write for FREE, fully illustrated 24-page book, "History of RHEUMATISM," with chapter discussing terms of Rheumatism, by WILDONA CORPORATION, Desk 7, Atlantic City, N. J.

**The 7 Kraft Cheese Spreads**  
now in new-design Swankyswig glasses!



Sparkling glasses strewn with bright stars... the new Swankyswigs. You'll want to collect a whole set. And while you're doing it, get acquainted with all seven of the delicious Kraft Cheese Spreads. They're marvelous for sandwiches, salads and appetizers.



# Carica Katarina

## Zgodovinski roman

V tem trenutku pa zavpije in skoraj omahne.  
Roka je bila mrzla, — mrzla kakor led.

Gianettino počasi vstane. Z roko pogladi njene lase in dvigne njeno glavo, ko pa se je dotaknil njenih mrzlih ustnic, je strašno zavpil.

— Mrzle so, — — — tudi tvoje ustnice so mrzle — kakor da bi bila mrtva! — Klarisa, Klarisa, — kaj se ti je zgodilo?

Gianettino se opoteče. V tem trenutku pa se je streslo tudi Klarisino telo in se poradlo s stola.

Sedaj je bilo Gianettinu vse jasno. Sedaj je vedel, zakaj se njegova ljubljena ni dvignila, da bi ga pozdravila, ko je stopil v belico, — sedaj je vedel, zakaj so bile njene roke in njene ustnice tako mrzle, — vedel je tudi, zakaj mu je poveljnik dejal, da se je Klarisa v ječi strašno izpremenila. Niso ga pripeljali k živi, temveč k mrtvi grofici Klarisi Pineberg.

Gianettina je obšla groza, obenem pa tudi strašna jeza. Objel je mrtvo truplo z obema rokama, — ga pritisnil k sebi, potem pa je začel poljublja njena mrzla usta.

Ko je zopet posadil truplo na stol, se je obrnil k vratom. Oh, sedaj se bo maščeval za to prevaro, sedaj bo planil na poveljnika Petro - pavlovske trdnjave, čeprav se nahajajo tukaj jetniški pazniki in vojaki! Naj ga ubijejo, pred tem pa se bo maščeval!

Da bi se maščeval?  
Ah, mar ni ležala osveta v njegovih rokah?

Bodi miren, Gianettino! Hudo bija in pretkanost vodita k cilju! Ljudje so te prevarali, stori tudi ti isto! Ti hraniš dragoceno tajnost, ki bi lahko pripoveduj množici ob zvokih kitare, kaj se je zgodilo nočoj!

Pripoveduj o strastnih in vročih objemih, pripoveduj o lepi carici Katarini, kako je znala ljubiti lepega in mladega gondolierja; ta vest bo šla od ust do ust, od vasi do vasi in iz mesta v mesto!

Povsod bodo pripovedovali: — Katarina, mogočna ruska carica je bila ljubica lepega mladega benečanskega gondolierja Gianettina.

Toda na to je mislil Gianettino samo nekaj trenutkov. Takoj je zavrgel to misel. Ne, Gianettino ne bo ravnal tako podlo!

Čeprav mu je carica povzročila toliko krivico, ne bo izdal te sladke skrivnosti, ki bi morala biti obema svetinja.

V tistih minutah, ko je carica ležala v njegovem naročju, ni bila carica, pa tudi Gianettino ni bil gondolier. Katarina ni bila takrat Klarisina krvna sovražnica, bila je samo žena, ki ljubi.

Tega pa Gianettino nikakor ni smel izdati in še celo obesiti na veliki zvon.

Gianettino se bo Katarini drugače maščeval!

Vrnil se bo k njej in ji bo zabodel v prsi bodalo, ki ga je še v Benetkah pripravil zanjo. Tako bo maščeval Klarisino smrt!

Gianettino skoči k železnim vratom in začne razbijati po njih.

— Odprite! — zavpije Gianettino. — Odprite! — Namesto Klarise Pineberg ste mi dali mrliča! — Jaz hočem oditi od tukaj! — Oditi hočem iz te celice! — Vrnil se bom k carici!

Ni mu bilo treba predolgo razbijati po vratih in kričati, kajti v naslednjem trenutku so se odprla vrata. Ko pa je gondolier hotel oditi, je dobil močan udarec v prsa, tako da se je opotekel.

Sesedel se je na tla. Ko pa se je vzravnaval in vstal, je opazil, da se v celici nahaja pet ljudi.

Eden izmed njih je bil poveljnik, drugi je bil duhovnik, kateremu se je izpovedal, ostali trije pa so bili oblečeni v rdeče obleke. Njihovi obrazi so bili surovi in bedasti, Gianettino je takoj videl, da mu od teh ljudi ni pričakovati ničesar dobrega.

— Poveljnik zamahne z roko, veliki človek v rdeči obleki pa se vrže na Gianettina.

Pa tudi ostala dva sta ga zgrabila in preden se je ubogi Gianettino sploh zavedel, kaj se z njim dogaja, so mu zvezali roke na hrbtu.

— Krvnik Petro-pavlovske trdnjave, — zavpije poveljnik, — izvrši svojo dolžnost! Stori, kar ti je zapovedalo Njeno Veličanstvo carica Katarina!

Gianettina so vrgli na stol, na katerem je do sedaj sedela mrtva Klarisa. Ubogo truplo je sedaj ležalo na tleh, toda nihče izmed navzočih se ni spomnil, da bi mrtvo deklico dvignil.

— Sveti Bog, kaj nameravate? — zavpije Gianettino. — Ali me hočete umoriti?

— Ne bomo te umorili, dragi prijatelj, — mu reče poveljnik porogljivo, — preprečili bomo samo, da v prihodnje ne boš klevetal naše velike carice Katarine! Ne boš več obrekoval in lagal!

— Obrekoval in lagal! — zavpije Gianettino. — Ha, kar bi povedal, bi bila samo resnica! Toda jaz ti prisegam, Katarina, da ne bom nikdar povedal tega, kar se skriva v mojih prsih, nikdar ne bom pripovedoval ljudem o svoji svetinji.

Ne, ne, — povejte Katarini, da je lahko popolnoma mirna na svojem prestolu, siromašnega benečanskega gondolierja se ji ni treba bati, kajti on zna molčati!

— Zato bomo že mi poskrbeli! — zakliče poveljnik. Krvnikova pomočnika pa sta med tem časom privezala Gianettinove noge k stolu.

Krvnik sam pa zveže Gianettina okoli prsi in ga trdno priveže k stolu, tako da se ni mogel ganiti.

Revež pa še vedno ni slutil, kaj nameravajo z njim. Poveljnik mu je pravkar dejal, da ga ne bodo umorili.

— Gondolier, povej mi, — ga vpraša poveljnik, — ali znaš toliko ruski, da bi lahko pisal?

— Ne znam, — odvrne gondolier. — Prisegam vam!

— To ti bo rešilo roke! — Toda povej mi, prijatelj, ti govoriš vendar precej dobro ruski, o tem sem se namreč prepričal, ker sem se s teboj pogovarjal.

— Da, ruski znam! — odvrne Gianettino. — Ruščine sem se učil v Benetkah in sicer samo radi tega, da bi prišel v Rusijo in osvobodil Klariso Pineberg!

— Zato bo tvoj jezik izgubljen! — zavpije poveljnik s strašnim glasom. Krvniki, na delo!

Ko je Gianettino zaslišal te besede, so se mu naježili lasje, dragi in nepraktični. V zadnjih letih so postali kartoni cigaret zelo priljubljeno darilo.

Izdelovalci Lucky Strike cigaret so pripravili posebne božične zavoje, v katere zavijajo dobro znane Lucky Strike kartone 200 cigaret ali štiri pločevinaste škatle, v katerih je po drezljivosti.

Krasna drevesca, darila, ogenj na ognjišču, luči v oknih, gostoljubnost — vse to so resnična znamenja duha, ki prevladuje v božičnem času.

K božičnim običajem in tradicijam so prispevali ljudje iz raznih dežel. Na ta način so ljudje pokazali, kako je mogoče izraziti razumevanje in pravi pomen Božiča.

Med razne božične šege in navade spada tudi dajanje daril. Uporabni, ceneni in praktični darovi so večkrat bolj dobrodošli nego navidezni.

peščet Lucky Strikes. Letošnji posebni božični zavojčki bodo posebno nazadnje božično razpoloženje.

— Ujel se je torej v past! Se takrat, ko je hodil po caričinih sobah, ko ga je carica božala in poljubljala, ko je še uživljal v njenem objemu, si je Katarina izmislila podli, strašni in krvavi načrt, po katerem je hotela doseči, da bo Gianettino vedno molčal.

Hoteli so ga napraviti za vedno neškodljivega, — da ne bo mogel ubogi Benečan nikdar ničesar izdati — zato mu bodo iztrgali jezik, da bo ostal za vedno nem!

Ta misel je spravila Gianettina skoraj ob pamet. Gianettino se je začel braniti in se skušal rešiti vezi, toda vrvi so bile močne.

Naposled pa se mu je le posrečilo, da si je osvobodil desno roko.

Z močnim udarcem je podrlnega izmed krvnikov pomočnikov, potem pa je planil na poveljnika.

Poveljnik se umakne, v tem trenutku pa se je zganil duhovnik, ki je stal doslej popolnoma mirno in sunil Gianettina tako močno v želodec, da se je revež opotekel in omahnil na tla.

Nekaj trenutkov pozneje so ga zvezali in zopet postavili na stol. Sedaj sta krvnikova pomočnika poskrbela, da se ubogi Benečan ni več ganil.

Krvnik da znamenje, njegov pomočnik pa stopi za stol. Surovo je zgrabil Gianettina

in pritisnil njegovo glavo na trdo naslanjalo stola. Sedaj moramo na kakršenkoli način zgrabiti njegov jezik, — reče krvnik. To ne bo lahka stvar, kajti ta benečanska živina se brani, kakor da bi jo hoteli zaklati. Saj bo še podivjal! Kaj takega nisem še nikdar videl!

— Ej, Ruščuk, — zapove krvnik svojemu pomočniku, — zamaši mu nos, potem bo moral odpreti usta!

Pomočnik stisne Gianettinovo nos s palcem in s kazalcem tako močno, da Gianettino ni mogel več dihati skozi nos.

Krvnik pa je potrpežljivo pričakoval trenutka, ko bo Benečan prisiljen odpreti usta.

Gondolier pa je čakal, kolikor časa je pač mogel. Naposled pa vseeno ni mogel več vzdržati brez zraka, moral je odpreti usta. Prikazali so se njegovi beli zobje.

V tem trenutku porine krvnik svoje prste v Gianettinova usta, zgrabi konico jezika in ga potegne iz ust, kolikor ga je mogel.

— Primi ga! — zapove krvnik Ruščuku.

Ruščuk uboga, v tem trenutku pa ga Gianettino globoko vgrizne v roko.

Krvnikov pomočnik zavpije od bolečine, jel je tarnati in vpiti na pomoč, — komaj so ga Gianettinu iztrgali.

Dva prsta njegove roke sta visela samo še na kožici. Sedaj je nastala ogorčena borba.

Krvnik je s silo poizkušal odpreti Gianettinova usta, to pa se mu ni nikakor posrečilo.

Mladi Benečan je bil močan, branil se je obupno. Njegovi zobje niso bili samo beli in lepi, ampak tudi močni in trdi. — Obupno je tiščal zobe, branil se je pred svojimi surovimi mučitelji, ki so mu hoteli iztrgati jezik.

Naposled je moral krvnik vzeti kos železa in izbiti Gianettimu najprej zobe, — šele potem ga je lahko prijel za jezik in mu ga potegnil iz ust.

Sedaj pa ga ni več izpustil iz roke, sam ga je držal z levo roko tako trdno, da ga nesrečni gondolier ni mogel potegniti nazaj. Pripravljal se je na strašno dejanje.

Nesrečni gondolier je samo še stokal, toda, čeprav ni mogel govoriti, so govorile njegove oči.

Iz teh oči je sijalo sovraštvo, jezil se je na te ljudi, ki bodo izvršili strašno nalogo krute carice.

Te oči so gledale jezno, kakor da bi iskale tisto, ki si je izmislila to nečloveško dejanje.

Da, v očeh tega lepega in nesrečnega mladega Benečana, katerega sta prignala v daljnjo Rusijo ljubezen in hrepenenje,

je plapolal plamen nepopisnega sovraštva napram Katarini.

Carica vseh Rusov bi morala storiti boljše, če bi ga bila dala takoj usmrtiti, namesto da ga je pustila živega, pokvarjenega in nesrečnega za vse življenje, kajti ni izključeno, da ne bo Gianettino nekoč njen krvni sovražnik, nevarnejši in strašnejši od vseh drugih, čeprav bo nem!

Krvnik potegne dolg nož. Imel je kratek, koščen ročaj in dolgo, ozko ostrino.

Poveljnik se obrne, kakor da bi ne mogel prenesti tega, kaj se bo zgodilo sedaj.

Redovnik dvigne svojo klobučko stopi bliže in porogljivo pogleda nesrečnega gondolierja.

Krvnik zamahne z nožem. Skoraj polovica ostrine je izginila v Gianettinovi ustah, — sedaj pa — — —

Strašen, nepopisen krik se je izvil Gianettinu iz prsi, — v tem trenutku pa se je krvnik opotekel.

Nož mu je padel iz desnice, levi roki pa je držal okrvavljen jezik gondolierja Gianettina.

(Da je prihodnje)

Pristopajte k Cankarjevi stanovi in naročite se za "Cankarjev glasnik". Pokažite, da naprednjaki ne znamo samo govoriti, temveč tudi ustvarjati, kadar se za nekaj zavzemamo. Pokažimo, da smo še krepki in čili in se ne mislimo še podati reakciji!

Želodčno zdravilo iskreno priporočano

Chicago, Ill. — "Uživam Trinerjevo grenko vino, kadarkoli trpim na želodčnih ali neprebavnih nerednostih, in priporočam ga lahko vsakomur iskreno. — Mrs. Susanna Pavlus." Ne preizkušajte s kakimi drugimi odvajalnimi sredstvi. Uživajte Trinerjevo grenko vino, ki je v zadnjih 45 letih dokazalo, da je najbolj zanesljivo zdravilo proti zaprtju, plinom, slabemu teku, glavobolom, nemirnemu spanju in podobnim težkostem.

— Pišite po brezplačni vzorec — Triner's Bitter Wine Co., 544 S. Wells St. Chicago, Ill. Send me a free sample. Name Address

Stanovanje se odda

4 sobe zgoraj. Furnez, klet, — odda se tudi garaža zraven če se rabi. Cena nizka. — Vprašajte na 434 East 160 Street.

PAIN-EXPELLER

Pomoč od strašnih bolečin nevalgije — takoj. PAIN-EXPELLER 35c. in 70c. pri vseh lekarnarjih.

Use only one level teaspoonful to a cup of flour for most recipes. Manufactured by Baking Powder Specialists who make nothing but Baking Powder.

KC BAKING POWDER

Same Price Today as 45 Years Ago 25 ounces 25¢ Double Tested! Double Action!

MILLIONS OF POUNDS HAVE BEEN USED BY OUR GOVERNMENT

Knjige ...

Zima se bliža, dnevi se krajšajo, noči pa daljšajo, zato pa prihaja veselje do čitanja knjig.

V naši tiskarni imamo v zalogi še sledeče knjige:

- LUCIFER TARZANOVE ŽIVALI TARZAN, SIN OPICE TARZAN IN SVET GOSPODARICA SVETA ZLOČIN V ORCIVALU

Da se da priliko si nabaviti te knjige po izredni nizki ceni, se je znižalo ceno istim in se jih prodaja po 10c dokler traja zaloga.

Poslužite se te prilike in jih kupite sedaj. Sprejemamo tudi naročila po pošti. Za poštnino je pridajati 10c za vsako knjigo. Ne prezrite te ponudbe.

UPRAVA ENAKOPRAVNOSTI

Lično delo

Za društvene prireditve, družabne sestanke, poroke in enake slučaje, naročite tiskovine v domači tiskarni, kjer je delo izvršeno lično po vašem okusu. Cene vedno najnižje.

Enakopravnost

6231 St. Clair Ave., Henderson 5811

OLD PEOPLE find way to keep breath wholesome

Halitosis (bad breath) quickly yields to Listerine, safe antiseptic and deodorant

Either because of stomach disturbances, food fermentation, or the wearing of false teeth, old people frequently have halitosis (bad breath). No wonder others consider them a nuisance.

But now Science has found that the regular use of Listerine will often overcome offensive mouth odors due to the fermentation of tiny bits of food on mouth, teeth, or dental plate surfaces.

This safe antiseptic and quick deodorant works quickly. It cleanses mouth, teeth, and gum surfaces. Halts fermentation and putrefaction, a major cause of odors, and then counteracts the odors themselves.

Try using Listerine every two or three days. See how much more wholesome it leaves your mouth. How it sweetens your breath. Lambert Pharmaceutical Co., St. Louis, Mo.

Don't offend others - Check halitosis with LISTERINE

Sews FORWARD OR BACKWARD

Makes the same perfect Singer stitch in either direction. Little lever changes direction instantly and regulates exact number of stitches per inch. Darning, embroiders like magic. Winds bobbin as you sew. Large capacity round bobbin. Light running. New model stand and cabinet. Surprisingly low in price. Easy terms.

SINGER Erasmus Gorshe 1030 East 66th Place Corner St. Clair HEnd. 4245

### "Mir Vsem, Ki So Dobre Volje"



"Mir vsem, ki so dobre volje." V tej stari poslanici, ki ima vedno nov pomen, je vsebovan duh Božiča, ki prinese blagor razoranemu svetu. Božič je več nego povprečen praznik. Tekom božičnega razpoloženja postanejo ljudje zares bratje. Napolni ozračje ter prevzame vse, stare in mlade. Božič je čas dobre volje in darežljivosti.

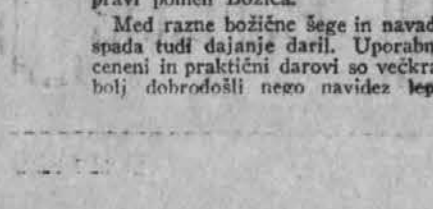
drugi in nepraktični. V zadnjih letih so postali kartoni cigaret zelo priljubljeno darilo. Izdelovalci Lucky Strike cigaret so pripravili posebne božične zavoje, v katere zavijajo dobro znane Lucky Strike kartone 200 cigaret ali štiri pločevinaste škatle, v katerih je po drezljivosti.

Zavoji so v živili barvani z običajnimi božičnimi okraski. Posebna božični zavoj nudi dodatno zaščito Lucky Strike cigaretam, ki so poslane po pošti.

Ker so Lucky Strike cigarete splošno priljubljene, so kakor nalašč za božični dar. Božični zavoj ima tudi to prednost, ker prihrani čas pri nakupovanju.

Lucky Strikes so lahka kajša, ki jih ljubijo moški in ženske. Napravljene so iz srednjih listov, najmlajših listov najfinjšega tobaka, ki nudi prednost slavnega procesa "It's Toasted". Vaše grlo zaščiti pred draženjem, pred kašljem! Lucky Strike je edina cigareta, ki nudi zaščito grla "toasting" procesa.

Posebni Lucky Strike božični zavojček je mogoče dobiti pri prodajalci, po vasi dežel.



peščet Lucky Strikes. Letošnji posebni božični zavojčki bodo posebno nazadnje božično razpoloženje.